

DECYZJA OSTATECZNA
Z dnia 30.03.2023

DP.5144.3.2023

2023 r.

Płock, 15 marca

Z up. Mazowieckiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Jolanta Sobierajska
Kierownik Delegatury w Płocku

DECYZJA nr : 118 / 2023

Płock 16.11.2023

Na podstawie art. 92 ust. 6, art. 7 pkt 1 i art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 roku, poz. 840), § 12 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 4 i 5 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz. U. 2021 r., poz. 81) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 roku, poz. 2000 ze zm.) **po rozpatrzeniu wniosku z dnia: 2023.03.09, data wpływu do Organu: 2023.03.09, w sprawie: wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym, wpisanym do rejestru zabytków ruchomych pod numerem 19/101 W z dnia 27.08.1970r, poz. 1, stanowiącym ruchome wyposażenie kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego w Daniszewie gm. Bulkowo pow. Płock, złożonego przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Przemienienia Pańskiego, Daniszewo 42, 09-454 Bulkowo, reprezentowaną przez proboszcza ks. Andrzeja Konwerskiego,**

działając z upoważnienia

Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

pozwalam:

1. Parafii Rzymskokatolickiej pw. Przemienienia Pańskiego, Daniszewo 42, 09-454 Bulkowo, na prowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym, wpisanym do rejestru zabytków pod numerem 19/101 W, z dnia 27.08.1970 roku, poz. 1, stanowiącego wyposażenie kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego w Daniszewie, zgodnie z załączoną do wniosku jw. dokumentacją pt., „Program prac konserwatorskich dla ołtarza głównego z początku XVIII wieku z kościoła pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego w Daniszewie” opracowaną przez Małgorzatę Gołygowską, miejsce i data opracowania: Daniszewo, styczeń 2023
2. Określam warunek polegający na obowiązku kierowania pracami konserwatorskimi albo samodzielnego ich wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
3. Zobowiązuję wnioskodawcę do przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków danych osoby kierującej pracami konserwatorskimi albo samodzielnie wykonującej prace konserwatorskie, dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ustawy jw. i oświadczenia o przyjęciu obowiązku kierowania pracami konserwatorskimi albo samodzielnego wykonywania prac konserwatorskich, nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac konserwatorskich, a w toku prac konserwatorskich na 14 dni przed dokonaniem zmiany tej osoby.

4. Określam warunek polegający na obowiązku zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac.
5. Określam warunek polegający na obowiązku prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.
6. Określam warunek polegający na obowiązku opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazania tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.
7. Określam warunek polegający na obowiązku uzyskania pozwolenia konserwatorskiego na badania konserwatorskie, o których mowa w załączonej do wniosku jw. dokumentacji (strona 19). Na prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru należy, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 roku, poz. 282 ze zm.), uzyskać pozwolenie konserwatorskie wydane w formie decyzji administracyjnej.
8. Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może być cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
9. Termin ważności niniejszego pozwolenia upływa w dniu 31 grudnia 2024 roku.

UZASADNIENIE:

Wniosek dotyczy ołtarza, wpisanego do rejestru zabytków ruchomych pod numerem 19/101 W z dnia 27.08.2023, poz. 1, stanowiącego ruchome wyposażenie kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego w Daniszewie. Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru wymagane jest uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków. W dniu 9 marca 2023 roku wpłynął do Organu wniosek Parafii Rzymskokatolickiej pw. Przemienienia Pańskiego w Daniszewie, reprezentowanej przez proboszcza ks. Andrzeja Konwerskiego o wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym stanowiącym wyposażenie kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego w Daniszewie.

Do wniosku jw. załączono dokumentację pt. „Program prac konserwatorskich dla ołtarza głównego z początku XVIII wieku z kościoła pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego w Daniszewie” opracowaną przez Małgorzatę Gołygowską, miejsce i data opracowania: Daniszewo, styczeń 2023.

XVIII wieczny, barokowy ołtarz główny z kościoła w Daniszewie jest po licznych niefachowych ingerencjach, oraz nosi ślady związane z destrukcyjnym działaniem czasu.

Polichromowane partie ołtarza przemaalowano dwukrotnie farbą olejną. Widoczne są lokalne spękania i złuszczenia warstwy malarskiej. Złocenia pokryte są nieszlachetnymi foliami pozłotniczymi. Widoczne są także ślady żerowania kołatka. Obraz z zasuw „Przemienienie Pańskie oraz „Pieta „ ze zwieńczenia mają zabrudzenia powierzchniowe oraz miejscowe spękania i ubytki warstwy malarskiej i zaprawy.

Założeniem planowanych prac jest powstrzymanie procesu destrukcji i przywrócenie obiektowi wartości estetycznej i artystycznej przy jednoczesnym poszanowaniu substancji zabytkowej.

Przedmiotowe prace konserwatorskie będą wymagać badań konserwatorskich mających na celu dokładne rozpoznanie obiektu i ocenę jego stanu zachowania. Na prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru należy, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 roku, poz. 840), uzyskać odrębne pozwolenie konserwatorskie wydane w formie decyzji administracyjnej.

Po analizie wniosku i załączonej dokumentacji jw. stwierdzono, że realizacja zamierzenia, przy zachowaniu warunków zawartych w pkt 2-7 w sentencji decyzji, jest dopuszczalna z punktu widzenia konserwatorskiego i nie naruszy wartości chronionego zabytku – ołtarza głównego z kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego w Daniszewie

Obowiązki nałożone na wnioskodawcę w sentencji decyzji wynikają z przywołanych przepisów oraz z konieczności nadzoru Organu nad przebiegiem prac konserwatorskich i restauratorskich.

Orzeczono zatem jak w sentencji.

POUCZENIE :

1. Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ul. Krakowskie Przedmieście 15/17, 00-071 Warszawa, za pośrednictwem tutejszego organu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.
2. W terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania. Oświadczenie należy złożyć tutejszemu organowi.
3. Z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.
4. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.
5. Niniejsze pozwolenie nie zwalnia z obowiązku uzyskania innych pozwoleń i zgłoszeń wymaganych przepisami prawa.
6. Właściciel lub użytkownik obiektu zobowiązany jest do zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o wszystkich okolicznościach ujawnionych w toku robót, które mogą mieć ujemny wpływ na stan zachowania zabytku oraz zmienić zakres prac określonych w pozwoleniu.

Dołączono potwierdzenie opłaty skarbowej na rzecz Urzędu Miasta Płocka w wysokości 82,- PLN za wydanie pozwolenia, data wpłaty 9.03.2023

Z up. Mazowieckiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków

Jolanta Sobierajska
Kierownik Delegatury w Płocku

Otrzymują

1. Parafia Rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego, Daniszewo 42, 09-454 Bulkowo

2. a/a

Do wiadomości:

1. Kuria Diecezjalna Płocka

Sprawę prowadzi: st. insp. Piotr Kiciak, t.24 262 76 71 w. 28

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DLA OŁTARZA GŁÓWNEGO Z POCZĄTKU
XVIII WIEKU
Z KOŚCIOŁA POD WEZWANIEM
PRZEMIENIENIA PAŃSKIEGO
W DANISZEWIE.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 226 70 71 11, fax 226 75 0 00

*zstacn7 do decyzji w002/płock
nr 118/2023 z dnia 15.03.2023*

Opracowała Małgorzata Gołygowska
Dyplomowany Konserwator Dzieł Sztuki
Nr dyplomu: 2184 UMK

Z up. Mazowieckiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków
Jolanta Sobierajska
Kierownik Delegatury w Płocku

MAŁGORZATA GOŁYGOWSKA
dyplomowany konserwator
malarstwa i rzeźby polichromowanej
nr dyplomu 2184

Daniszewo, styczeń 2023

Małgorzata Gołygowska

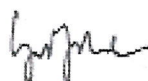
ZAGADNIENIA HISTORYCZNE

Czas powstania ołtarza głównego z kościoła parafialnego pw. Przemienienia Pańskiego szacowany jest na początek XVIII wieku (dane z Karty Zabytku – z dnia 3 października 1983, C. Kocot). Do roku 1994 stanowił część wyposażenia drewnianego XVIII-to wiecznego kościoła. Po rozbiórce drewnianej świątyni wybudowano w jej miejsce kościół ceglany o podobnym układzie wnętrza (konsekracja 1996r.). Ołtarz główny przeniesiono do nowego wnętrza. W 2003 roku dokonano włamania i kradzieży obrazu głównego N.M. Panny. Obraz nie został odnaleziony i zastąpiła go replika. Ołtarz posiada obraz zasłonowy zamontowany prawdopodobnie na początku XX wieku. Jest nim „Przemienienie Pańskie” nawiązujące kompozycją do obrazu Rafaela o tym samym tytule.

OPIS, ANALIZA TREŚCI, FORMY I FUNKCJI

Architektoniczna nastawa wznosi się na cokole wspartym na sarkofagowej mense z monogramem maryjnym. Cokół zdobią płyciny z ornamentami w formie liści akantu oraz gierowany gzyms. Nad cokolem wznoszą się dwie pary złożonych kolumn o gładkich trzonach i kompozytowych głowicach. Dźwigają gierowany gzyms, w części centralnej przechodzący w łuk podwieszony. Nad głowicami wznosi się przerwany fronton. Między kolumnami w ażurowej ramie, zakończonej łukiem mieści się obraz N.M.Panny (replika). W zasuwie obraz „Przemienienie Pańskie” (XX W.) w ażurowej, złożonej ramie. Kompozycje po bokach zamykają złożone uszaki w formie ażurowej wici akantu. W górnej kondygnacji umieszczono obraz Pieta (pocz. XVIII w.), ujęty w wolutowe spływy. Po bokach obrazu umieszczono ornamenty roślinne w formie zwisu. Na fryzie umieszczono rozety i uskrzydłone głowy aniołów. Zwieńczenie stanowi złożone promieniste serce w glorii. Po bokach puklowane wazony z płomieniami. Boki ołtarza zamykają bramki z przejściami zamkniętymi spłaszczonymi łukami ujętymi pilastrami z kompozytowymi głowicami. Bramki wieńczą przerwane frontony, w których ustawione są puklowane, złożone wazony z płomieniami. Pod wazonami mieszczą się uskrzydłone główki aniołków.

MALGORZATA GOŁYGOWSKA
dyplomowany konserwator
malarstwa i rzeźby polichromowanej
nr dyplomu 2184

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 26 23 74 40, fax 262 35 50

STAN ZACHOWANIA

Polichromowane partie ołtarza przemalowano farbą olejną. Nastawę ołtarza przemalowano przynajmniej dwukrotnie – miejscami pod wierzchnią warstwą widać kolejne olejne wymalowanie. Nie ma pewności czy zachowała się oryginalna polichromia. Warstwa malarska jest zakurzona z warstwą zabrudzeń powierzchniowych. Lokalnie widać spękania i tuszzenie się warstwy malarskiej. Widoczne są ślady żerowania kołatka. Złocenia wykonano nieszlachetnymi foliami pozłotniczymi. Złocenia zmatowiały przez co formy straciły blask i lekkość. Elementy snycerskie są miejscami popękane. Na odwrociu widać wiele napraw i wstawek z drewnianych listew i płyt wiórowych. Karnacje uskrzydłonych główek aniołków noszą grubą warstwę przemalowań.

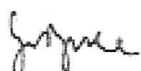
Obraz z zasuw nie nosi śladów przeróbek, jednak na licu widoczne jest odcisnięte krosno, a warstwa malarska pokryta jest zabrudzeniami powierzchniowymi. Lokalnie widoczne są niewielkie ubytki warstwy malarskiej i zaprawy.

Obraz „Pieta” jest pociemniały i zakurzony. Płótno podobrazia zostało naklejone na deski co miejscami spowodowało jego deformacje i odspojenia. Warstwa malarska spękana, lokalnie widoczne są zruszczenia i wykruszenia.

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Założeniem planowanych prac jest przeprowadzenie pełnej konserwacji i restauracji ołtarza głównego oraz obrazów w nim umieszczonych. Głównym celem jest przywrócenie zabytkowi walorów estetycznych możliwie zbliżonych do pierwotnych, przy jednoczesnym poszanowaniu substancji oryginalnej. Prace konserwatorskie powinny zmierzać do usunięcia negatywnych skutków dawnych zabiegów renowacyjnych.

MAŁGORZATA GOŁYGOWSKA
dyplomowany konserwator
malarstwa i rzeźby polichromowanej
nr dyplomu 2184

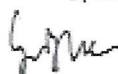
WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 26 22 77 71, fax 26 22 75 5

PROGRAM PRAC

KONSERWACJA ARCHITEKTURY OLTARZA, ORNAMENTÓW

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej przed konserwacją.
2. Wstępne oczyszczenie z kurzu i zabrudzeń powierzchniowych.
3. Demontaż ornamentów i obrazów.
4. Dezynfekcja i dezynsekcja ołtarza oraz zdemontowanych elementów (Biotin R w roztworze alkoholowym, Per-xil, Xirein).
5. Oczyszczenie frontu i odwrocia ołtarza z zabrudzeń powierzchniowych mechanicznie oraz środkami chemicznymi (jeśli konieczne - Contrad 2000, mydło marsylskie, Vulpex).
6. Usunięcie przemalowań z powierzchni polichromowanych (mechanicznie, chemicznie środkami dobranymi po przeprowadzeniu prób: żele do usuwania przemalowań V33, Age-Remmers, Rust-Oleum Paint Stripper; rozpuszczalniki organiczne, DMF).
7. Impregnacja – utwardzenie zniszczonej struktury drewna (jeśli konieczna – Paraloid B72 w toluenie; iniekcje, nakładanie pędzlem).
8. Usunięcie zdegradowanych partii zapraw.
9. Rekonstrukcje i uzupełnienie ubytków elementów drewnianych (flekowanie sezonowanym drewnem, kity do drewna Tikurilla, Syntirol, Liberon, Araldit HV, Sintolegno).
10. Przeklejenie odsłoniętych fragmentów drewnianych oraz uzupełnień – kitów (klej króliczy).
11. Uzupełnienie ubytków zaprawy (zaprawa klejowo-kredowa: kreda szampańska, klej króliczy lub rybi i/lub Modostuc lub produkt podobny) oraz ich opracowanie.
12. Wykonanie nowych srebrzeń/ złocen (złocenia na poler, pulment; Kolner fond lub na połysk Kolner Permacoll Size, Kolner Instacoll płatki złota 23.75 karata) - metoda złocenia dobrana po wykonaniu prób i ocenie stanu zachowania podłoża drewnianego oraz zapraw.
13. Wykonanie nowej polichromii (farby kredowe i/lub kazeinowe Liberon).
14. Zabezpieczenie partii polichromowanych woskiem (Liberon, Starwax).
15. Montaż ornamentów i obrazów.
16. Opracowanie dokumentacji po konserwacji.

MAŁGORZATA GOŁYGOWSKA
dyplomowany konserwator
malarstwa i rzeźby polichromowanej
nr dyplomu 2184

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
00-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 26 75 50 00, fax 26 75 50 00

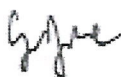
KONSERWACJA OBRAZU NA PODŁOŻU PŁÓCIENNYM „PIETA”, XVIII WIEK

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej przed konserwacją.
2. Demontaż obrazu z ołtarza.
3. Dezynfekcja (Biotin R w alkoholu).
4. Odklejenie obrazu z podłoża drewnianego (tylko jeśli konieczne i bezpieczne dla zabytku).
5. Oczyszczenia odwrocia (gumki, skalpel).
6. Oczyszczenie lica z zabrudzeń powierzchniowych (mydło marsylskie w formie piany, Contrad 2000).
7. Usunięcie pociemniałego werniksu (rozpuszczalniki organiczne, środki powierzchniowo czynne).
8. Wykonanie konsolidacji warstwy malarskiej (Beva 371 roztwór w benzynie lakowej).
9. Nałożenie na lico ochronnej warstwy werniksu retuszerskiego.
10. Uzupelnienie ubytków zaprawą (kit wiedeński, kity akrylowe zaaprobowane do użytku na płótnie- Modostuc).
11. Zaizolowanie kitów werniksem retuszerskim.
12. Dublaż – podklejenie nowym płótnem (jeśli konieczny).
13. Rozpięcie obrazu na krosnach (jeśli obraz odklejono z desek).
14. Wykonanie retuszy warstwy malarskiej (farby żywiczne Maimeri).
15. Nałożenie werniksu końcowego (werniks satynowy Le Franc & Bourgeois, werniks satynowy Winsor & Newton).
16. Montaż obrazu w ołtarzu.
17. Opracowanie dokumentacji prac.

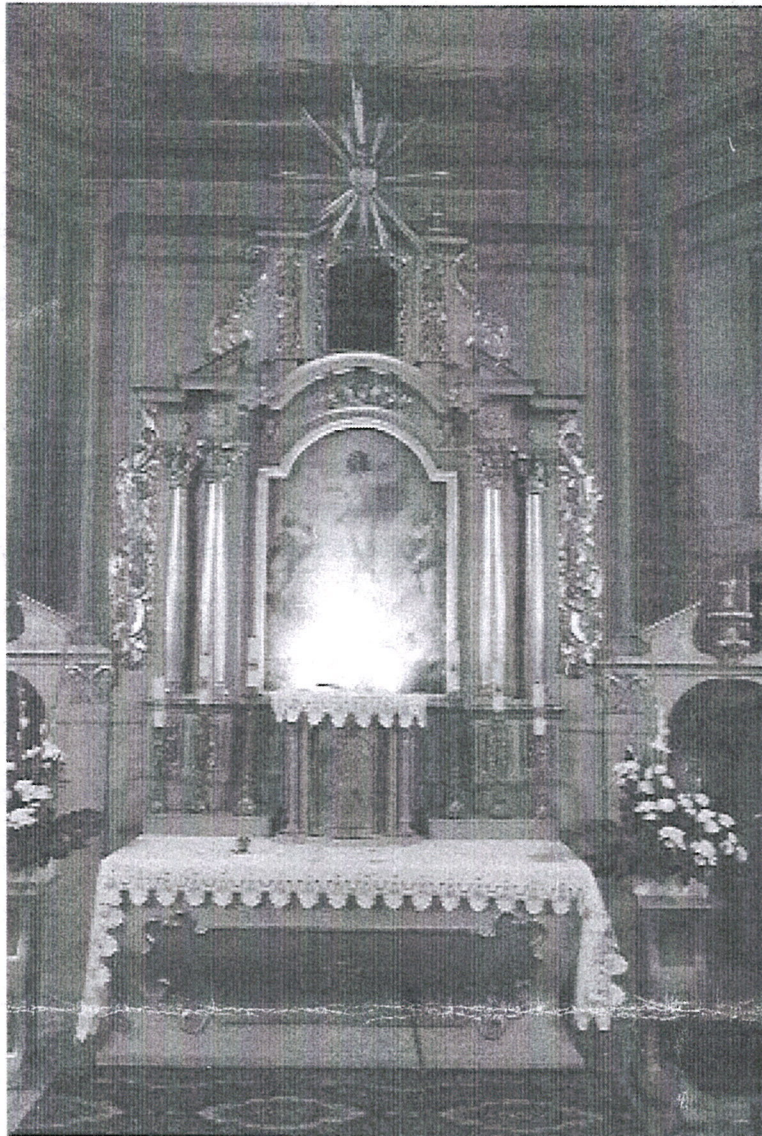
KONSERWACJA OBRAZU NA PODŁOŻU PŁÓCIENNYM „PRZEMIENIENIE PAŃSKIE”, XX WIEK

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej przed konserwacją.
2. Demontaż obrazu z ołtarza.
3. Dezynfekcja (Biotin R a alkoholu).
4. Zdjęcie obrazu z krosien (jeśli konieczne).
5. Oczyszczenie odwrocia z zabrudzeń powierzchniowych (miękki pędzel, skalpel).
6. Oczyszczenia lica z zabrudzeń powierzchniowych (mechanicznie – pędzel, skalpel, chemicznie – jonowe i niejonowe środki powierzchniowo czynne).
7. Wykonanie konsolidacji warstwy malarskiej (jeśli konieczna Beva 371 w benzynie lakowej).
8. Uzupelnienie ubytków zaprawą (kit wiedeński, Modostuc).
9. Zaizolowanie kitów werniksem retuszerskim (werniks damarowy).
10. Rozpięcie obrazu na krosnach.
11. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej (farby żywiczne Maimeri).
12. Nałożenie werniksu końcowego (Le Franc & Bourgeois, Winsor & Newton, Schmincke).
13. Montaż obrazu w ołtarzu.
14. Opracowanie dokumentacji przeprowadzonych prac.

MAŁGORZATA GOŁYGOŃSKA
dyplomowany konserwator
malarstwa i rzeźby poschromowana;
nr dyplomu 2184

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 262 75 50, fax 262 75 50

Ołtarz główny przed konserwacją

MALGORZATA GOŁYGIŃSKA
dyplomowany konserwator
malarstwa i rzeźby polichromowanej
nr dyplomu 2164

Malgorzata Gołygińska

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
71 71 52 00 75 75